

KAJ NAS UČI PRATIKA?

3. Cerkveno leto.

Babica: Povej mi, Marica, o čem smo se zadnjič pogovarjali?

Marica: Pogovarjali smo se o tem, da je čas najdragocenejši dar božji, — da nam ga Bog deli le v malih delih, — da ga merimo z urami in pratikami . . .

Janko: Meni je pa neka nova misel šinila v glavo. Pa ne vem, bi jo li povedal, ali ne. Morda bi se mi še smejali.

Babica: O, le kar povej. Saj, če je kaj veselega, kaj za smeh, tudi radi slišimo. Le verjemite, ljubi otročiči, da sem takrat najbolj vesela, če vidim, da ste vi veseli.

Janko: Mislil sem si: Če že čas merimo, kaj pa, če bi ga še tehtali?

Babica: Lej ga modrijana; to je pa izvrstna misel. Da, tudi tehtati, t. j. po vrednosti ceniti moramo dneve v letu, in prav pravična tehtnica zanje je tudi — pratika.

Sicer je vsak dan brez razločka neprecenljiv dar božji; vendar so po cerkveni uravnavi nekateri dnevi veliko bolj imenitni nego drugi, ker si jih je Bog še posebej odbral v svojo čast in slavo, pa hoče, da jih tudi mi obračamo v večjo dušno korist. Najimenitnejši dnevi v letu so vse nedelje in vsi zapovedani prazniki; pa tudi navadni prazniki so nekateri imenitnejši mimo drugih.

To različnost posameznih dni nam določuje cerkveno leto. Cerkveno leto se torej imenuje vsako leto, če se oziramo posebej na nedelje in praznike.

Janko: Leto je leto; meni ni prav jasno to razločevanje. Prosim, pojasnite nam natančneje ta razloček.

Babica: To pa vendar ni težko. Cerkveno leto se loči od navadnega leta tako-le: a) Cerkveno leto ima drugačen začetek in konec. Navadno leto se začne s prvim januarjem in se konča z zadnjim decembrom (kakor se tudi pratika začne in neha); cer-

kveno leto pa se začne s prvo adventno nedeljo in konča z zadnjo soboto po binkoštih. (Pokaži mi to v pratiki). — *b*) Cerkveno leto se tudi drugače deli. Navadno leto se deli v 12 mesecev in štiri letne čase; cerkveno leto pa delimo v tri dele, ki se tudi imenujejo tri dobe cerkvenega leta, in sicer po najimenitnejših praznikih: božična, velikonočna in binkoštna doba.

Janko: O, tu pa ni veliko razločka.

Babica: Je in ni. Na zunanje in na videz se res navadno leto le malo razločuje od cerkvenega; toda v resnici je pa neizmerno velik razloček med njima, kakor med nebom in zemljo. Letne čase v navadnem letu odločuje solnce, zato se navadno leto imenuje tudi solnčno leto. Res je, da tudi cerkveno leto vlada solnce, toda ne ustvarjeno solnce, marveč nebeško Solnce, božje Solnce — Jezus Kristus!

Advent je takorekoč zima cerkvenega leta, ker nas spominja onih mračnih in žalostnih časov, ko je še tema zmot in nevere vladala svet in še ni žarno solnce krščanstva ogrevalo človeških src. Drugi del božične dobe pa smemo po pravici primerjati pomladi, ker nam predstavlja oni srečni čas, ko je že žarno svetilo in grelo nebeško Solnce. Velikonočna doba pa je poletje v cerkvenem letu, ker nam predočuje one veličastne dni, ko je božje Solnce doseglo svoj višek ter se sicer nekaj časa skrilo za temne oblake bridkega trpljenja in smrti, pa le, da je tem veličastneje in žarnejše zopet posijalo po častitljivem vstajenju. In slednjič nam je binkoštna doba blagodejna jesen v cerkvenem letu, ker nam podaje po nebeškem Solncu dozoreli sad božjih milosti sv. Duha v sveti katoliški cerkvi.

Iz tega tudi razvidite, ljubi otročiči, kako nam vsako cerkveno leto razodeva neskončno ljubezen presv. Trojice. Božična doba nam oznanja, kako zelo nas je ljubil Bog Oče, ker nam je poslal svojega Sina na svet; velikonočna doba nas uči, kako neizmerno nas je ljubil božji Sin, Jezus Kristus, ker nas je odrešil s svojim grenkim trpljenjem in bridko smrtjo na križu; binkoštna doba pa jasno priča, kako zelo nas

ljubi sv. Duh, ki nam je v sveti katoliški cerkvi odprl neusahljivi studenec brezštevlnih milosti!

Zdaj se pa hočem prepričati, ste li storili to, kar sem vam bila naročila zadnjič. Kje imate prvo številko „Angelčka“? Kažite mi obe barvani sliki v sredi. Ali ste pa tudi razumeli vse?

Janko: Jaz mislim, da sem dobro razumel in da bi znal prav raztolmačiti.

Marica: Seveda vse le ti, saj jaz tudi nisem dremala.

Babica: Le mirno! Vsak nekaj bosta povedala; jaz bom razsojevala, je li prav, ali ne. Ti, Binček, si pa še premajhen za take učene reči. Poslušaj pa le; nekaj se bo že prijelo tudi tebe.

Torej začnimo. Janko, kaj vidimo na prvi sliki?

Janko: Na prvi sliki A vidimo vse zapovedane praznike: Božič, Brezmadežno spočetje, sv. Štefan...

Marica: Oh, kako nerodno!

Babica: Res ni bil pravilen ta začetek. Pa nam ti povej, Marica!

Marica: Jaz sem pa uganila, zakaj so gospod urednik tako uvrstili praznike. V prvi vrsti so prazniki Gospodovi; deset jih je: Božič, Novo leto, sv. Trije kralji, Velika noč, Velikonočni ponedeljek, Vnebohod, Binkoštna nedelja, Binkoštni ponedeljek, sv. Trojica in sv. Rešnje Telo. V drugi vrsti pa so Marijini zapovedani prazniki; pet jih je: Marijino čisto spočetje, Svečnica, Marijino oznanjenje, Veliki in mali Šmaren. V zadnji vrsti pa so štirje svetniški zapovedani prazniki: Sv. Štefan, sv. Jožef, sv. Peter in Pavel pa Vsi sveti.

Babica: Zakaj niso prazniki v drugi in tretji vrsti kar zaporedno postavljeni drug za drugim?

Janko: Jaz vem. Prej ste rekli, da ločimo cerkveno leto v tri dobe; zato so pa prazniki tukaj tako razstavljeni, kakor se praznujejo v posameznih dobah, kar je tudi zaznamovano z rimskimi številkami ob vrhu.

Babica: Kaj pa na drugi strani?

Marica: Na tej strani so pa naštetih nekateri imenitnejši prazniki Gospodovi, Marijini, angelski in svetniški, ki niso zapovedani ali pa se praznujejo v nedeljo.

Babica: O teh in drugih praznikih vam bom kaj več povedala pozneje, ko pridejo na vrsto.

Binček: Zakaj so pa nekatere podobe rdeče, druge pa ne?

Babica: Janko, razloži mu ti to.

Janko: Rdeče so naslikane vse nedelje in vsi zapovedani prazniki, zato da vsak razvidi, da so to najimenoitnejši dnevi v letu. Rdeče so naslikani še nekateri drugi prazniki in godovi zato, ker jim je Cerkev priznala višjo svečanost, ali pa jih ljudje sami po nekaterih krajih in deželah posebno čislajo in praznujejo.

* * *

Sv. Blaž je bil najprej zdravnik, pozneje pa so ga izvolili v njegovem rojstnem mestu Sebasti v Mali Aziji za škofa. Ko je cesar Licinij začel (l. 314.) preganjati kristjane, je sveti škof ubežal v egejsko gorovje. Ganljivo je brati, kako je tu podomače občeval z gozdnimi živalmi, slično kot Adam pred grehom. Divje zveri so mu bile prijazne, ljudje ne. Lovci so ga namreč izsledili in izdali poganskim sodnikom, ki so ga vrgli v ječo in raznovrstno mučili ter slednjič obglavili. — V ječi je še čudežno ozdravil več bolnikov. Med drugimi dečka, ki mu je bila v grlu obtičala ribja kost, katere mu niso mogli na noben način odpraviti. Svetnik poklekne, moli in blagoslovi mladega bolnika, ki ozdravi pri tej priči.

S tem čudežem v zvezi je „**Blažev blagoslov**“, ki se takole vrši. Posebej v to svrho se blagoslove sveče. Z dvema takima navzkriž položenima svečama se mašnik dotakne vratu onih, ki žele prejeti ta blagoslov, ter moli: „Po priprošnji sv. Blaža, škofa in mučenca, te reši in obvaruj Gospod vsakega zla in bolečine v grlu.“ Da se blagoslov deli s svečami, prihaja bržkone odtod, ker mu je neka usmiljena gospa prinesla voščenih sveč, da bi ne bil brez luči v temni ječi. Imej v čislih in obračaj si v prid cerkvena blagoslovila in posvečevanja.

* * *

6. febr.

Sv. Rotija (Doroteja) je bila tudi v Mali Aziji doma, v Kapadociji, in je bila mučena za cesarja Diokleciana. Junaško se je zagovarjala pred poganskimi sodniki. Posebno krasno in slikovito je govorila o prelepi in presrečni deželi, v katero jo privede mučeniška smrt: „Glejte, v deželo grem . . ., kjer se na vrtu mojega Ženina bele lilije leskečejo, dišeče mazilo cedi, sladko sadje zori — o kako se veselim tega kraja!“

To sliši mlad odvetnik in porogljivo reče svetnici: „Pošlji še meni onega cvetja in sadja, ki raste na vrtu tvojega ženina!“ Devica mu obljubi. Isto uro, ko je bila sv. Rotija obglavljena, je prišel k onemu odvetniku lep mladenič s košarico sadja in cvetja, rekoč: „Na, to ti pošlje Doroteja z vrta svojega Ženina!“ To tembolj pretrese drznega pogana, ker je bilo pozimi. Javno izpove vero v Jezusa Kristusa in umrje zanj mučeniške smrti.

Posnemaj sveto Rotijo v trdnem zaupanju na božjo pomoč in tudi ti se že naprej veseli one sreče, ki ti je pripravljena v nebeškem rajju!

* * *

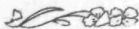

14. febr.

Sv. Valentin, izredno pobožen mašnik v Rimu, je bil mučen nekako 30 let prej kot sv. Rotija, za časa cesarja Klavdija. Najprej ga je sodil cesar sam, potlej pa ga je izročil sodniku Asteriju, ki ga je na vso moč izkušal pridobiti zase in odvrniti od Jezusa. Ko je v zagovoru svetnik Jezusa imenoval luč sveta, se Asterij zamisli in reče: „Deklica, ki sem jo bil sprejel za svojo hčer, mi je oslepela in že dve leti ne gleda dnevne svetlobe. Ako Jezus, ki, praviš, da je luč sveta, povrne deklici zdrave oči, bom še jaz veroval vanj.“ Svetnik moli in položi deklici roke na slepe oči. Hčerka res ozdravi, Asterij se da krstiti z vso družino in s posli, skupno 40 oseb. To še bolj razjezi cesarja, ki da sv. Valentina neusmiljeno pretepsti in končno obglaviti. Tega nas spominja

meč na sliki. Palmov list v roki pa je splošno znamenje mučeniške zmage in slave.

Ljudstvo pravi, da je „sv. Valentin rožic budin“. O, naj bi tudi v našem srcu vzbujal cvetlice onih svetih čednosti, ki so nekdam krasile njegovo mašniško srce!

KDO JE ZVITEJŠI?

Basen. — Spisal Silvester K.

(Konec.)

Kosmatinu ni bilo po volji, da ga lisica zapusti ravno zdaj. Ker mu pa nič ne pomaga vse prigovarjanje, gre svoj pot naprej in reče: »Le pojdi! Sicer ne vidim predobro, a mi bo že odleglo. Ostani torej zdrava!«

Lisica odbeži. Čez nekaj časa zasliši dvakratni strel. Takoj vé, da je bržčas lovec ustrelil medveda. Uganila je.

Ko je namreč medved korakal sam po gozdu, pride mu nasproti lovec. Medved se mu noče ogniti in postoji mirno, ko vidi meriti lovca. Misli si: »Le meri, le; ustreliti me tako ne moreš! To je že prej preskrbela lisica.«

Prvi strel počí in krogla kaj dobro zadene medveda, ki še le zdaj spozna, da ga je nalagala lisica, in hoče zbežati. Toda bilo je prepozno. Od druge krogle zadet se zvrne smrtno ranjen na tla in pogine v nekaterih trenutkih.

Lisica ga ni obžalovala. Menila je: »Sam si je kriv nesreče, zakaj je bil pa tako lahkoveren!«

III.

Zopet je mislila lisica na nove zvijače in šale. Priložnosti je imela dovolj; ker ni nobena žival tako muhasta kakor ona.

Za neko deteljno njivo šetaje, naleti kmalu potem na zajca, ki je tamkaj mirno spal.

»Ta je videti precej učen.« si misli lisica, »temu moram tudi zasoliti eno!« Utrga torej koprivo in mu